

die hem eigen zijn: „Of denkt u dat zoo'n vent die je zonder dat je 't merkt, je portefeuille kan rollen, geen oogen heeft?”

Peiser's ijver is bewonderenswaardig. Hij heeft de theorie van het zich vrijmaken van het model gevormd. Maar om vrij van het model te zijn, om zelf mede te helpen bij dat werk van langzame assimilatie, moet je heel wat gezien en geteekend hebben. Tegelijkertijd zwaar op de hand en een joviale makker, geeft Peiser me een ware les, toont me allerlei teekeningen naar model gemaakt, allen zeer gelijkend, maar te weinig van algemeen belang. En dan laat hij me zien hoe in hem de kennis van het algemeene ontstaat uit heel veel schetsen van afzonderlijke menschen en houdingen. Peiser is geen vorm-naturalist die reeds tevreden is als dat wat hij uitbeeldt, lijkt op wat hij schilderen wil. Gelijk de meeste ware naturalisten, is zijn gevoel en inzicht evenzeer in 't spel als zijn zinnen. Hij is human. Hij vindt slechts het uitbeelden van groote dingen, de zee of het menschelijk leed, de moeite waard. „En het landschap?” vraag ik. Misschien, maar dan moet men het kunnen beleven en weergeven als de aarde van den boer en van den vogel. „Mijn dochter wordt geen schilderes,” zegt hij. „Och wat, ze kan toch niet als ik op de kaden scharrelen, in de kroegen werken en den mensch dus zien in zijn naaktheid. Käthe Kollwitz, hoewel een vrouw, heeft het wel gekund, zult ge zeggen, maar die was een domineesdochter — en met een dokter getrouwd. Die had 'r toegang. Moet mijn dochter dan misschien bloemen gaan schilderen?” Hoe vreemd van een artiest als Peiser, dat het onderwerp zelf zoo'n groote rol bij hem speelt, even groot als de uitbeelding. Maar op zoek naar het naakt-menschelijke, is hij dan ook sterk en oorspronkelijk; want weer heel anders van opzet en droom dan een Steinlen of een Käthe Kollwitz. „Men moet ook het abnormale kennen,” zegt hij me. „Ik heb gekken geteekend, ik heb epileptici bestudeerd, ik heb willen zien sterven en krepeeren. De primitieven hebben de menschen gezien op de groote oogenblikken van hun leven: dood en geboorte, dat wil ik ook.” En zoo behooren de schilderijen van blinden tot zijn mooiste doeken. Een rustige oude vrouw, een warmgroene harmonica. En de groote ernst der blindheid. Peiser leert van eenvoudige menschen. Eén der blinde vrouwen, op wie geïnspireerd hij den blinden harmonica-speler schilderde, zei hem: „Ik zou er een paar jaar voor kunnen geven als ik nog eens een machine zou kunnen zien werken. Geiten en schapen voel ik op de tast. Maar de machine”. — „Dat is nu werkelijk iets nieuws in 't menschenleven,” zegt de schilder.

Kurt Peiser is een schilder, een etsen, een teekenaar. Het meest algemeen erkend en bewonderd wordt hij als etsen. De hoeveelheid zijner etsen doet aan de hoedanigheid geen afbreuk. Zijn onderwerpen gaan ook hier van de uitbeelding van een geweldigen